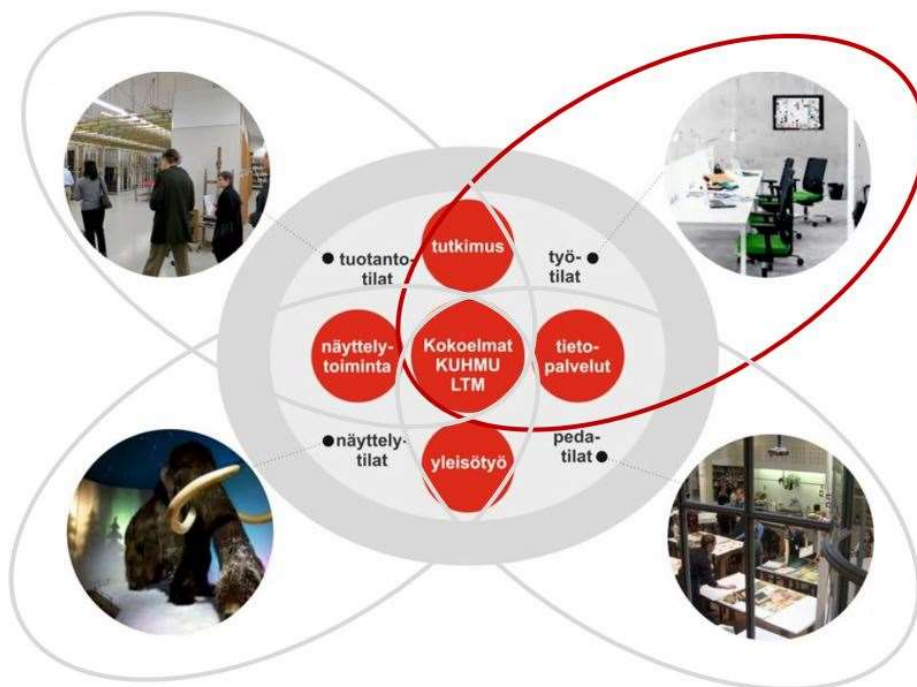




KUOPIO



**KULTTUURIHISTORIALLISEN MUSEON JA
LUONNONTIETEELLISEN MUSEON
ASIAKAS-, TYÖ- JA ARKISTOTILAT**

HANKESUUNNITELMA

30.5.2022

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	TAUSTATIEDOT	3
2.1	Verkostosuunnitelmat ja strategiat	3
2.2	Tarveselvitys	4
3.	TARVE	4
4.	NYKYTILANTEEN KUVAUS	5
4.1	Toimintojen nykytilanteen kuvaus.....	5
4.1.1	Kulttuurihistoriallinen museo.....	5
4.1.2	Luonnontieteellinen museo.....	6
4.2	Tilojen nykytilanteen kuvaus.....	6
4.2.1	Kulttuurihistoriallinen museo.....	6
4.2.2	Luonnontieteellinen museo.....	8
5.	TAVOITTEET	9
5.1	Toiminnalliset tavoitteet	9
5.2	Muut tavoitteet	10
6.	TILAOHJELMA JA TILAVAATIMUKSET	10
7.	VAIHTOEHTOISET RATKAISUT	11
7.1	Olevaa rakennuskantaa hyödyntävä vaihtoehto / uudisvaihtoehto	11
7.2	Vaihtoehtoiset rahoitus-/hankintamallit.....	12
8.	VUOKRATILA / POSTITALO	12
8.1	Tonttitiedot, kaavatilanne	12
8.2	Toimintojen sijoitus rakennukseen	13
9.	TEKNISET TAVOITTEET	13
9.1	Sisäilmasto-olosuhteet.....	13
9.2	Rakennustekniikka.....	13
9.3	Elinkaari ja energiatehokkuus.....	13
9.4	LVIK-järjestelmät	13
9.5	Sähköjärjestelmät	13
9.6	Tiedonsiirto- ja turvajärjestelmät.....	14
10.	VÄISTÖTILAT	14
11.	KUSTANNUKSET	14
11.1	Investointi- ja rakennuskustannukset	14
11.2	Käyttäjän hankintojen kustannukset.....	14
11.3	Käyttökustannukset	14
11.4	Liitännäispalveluiden kustannukset	15
11.5	Toiminnan tilapäisjärjestelyjen kustannukset	16
11.6.	Taidemääräraha	16
12.	KIINTEISTÖN MYYNNISTÄ SAATAVAT TULOT	16
13.	AVUSTUSMAHDOLLISUUDET	16
14.	HANKKEEN TAVOITTEELLINEN AIKATAULU JA ETENEMINEN	16
14.1	Aikataulu	16
14.2	Hankkeen etenemiseen liittyvät häiriötekijät / riskit	16
15.	HANKETYÖRYHMÄN ESITYS	17
16.	LIITTEET	17

KULTTUURIHISTORIALLISEN MUSEON JA LUONNONTIETEELLISEN MUSEON ASIAKAS-, TYÖ- JA ARKISTOTILOJEN HANKESUUNNITELMA

1. JOHDANTO

Tarve Kuopion kulttuurihistoriallisen museon ja Kuopion luonnontieteellisen museon asiakas-, työ- ja arkistotilaratkaisulle linkittyy Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushankkeeseen. Kuopion museon peruskorjaushankkeessa museosta poistetut Kulttuurihistoriallisen museon työ- ja arkistotilat on hajasijoitettu riittämättömiin ja toimintaa merkittävästi hankaloittaviin väistötiloihin, joissa ne edelleen ovat. Tarve niiden ratkaisemiseksi on akuutti.

Myös Luonnontieteellisen museon Myhkyrinkadun toimintojen sijoitus odottaa ratkaisua. Myhkyrinkadun toimipisteestä on suunniteltu luovuttavan kokonaan, mikäli löydetään museoiden yhteinen, toimintaa palveleva ja tarkoituksenmukainen tilaratkaisu Kuopion museon läheisyydestä.

Hankkeesta laadittu tarveselvitys käsiteltiin ja hyväksyttiin hyvinvoinnin edistämisen lautakunnassa 10.11.2021 § 39.

Kaupunginjohtajan johtoryhmä hyväksyi hankesuunnitelman käynnistämisen ja nimesi hankesuunnitteluryhmän 26.11.2021 § 49.

Työryhmään ovat kuuluneet:

Pertti Renvall, museokeskuksen päällikkö, museonjohtaja, Luonnontieteellinen museo
Helka Väisänen, museonjohtaja, Kulttuurihistoriallinen museo

Outi Vainio, intendentti, Luonnontieteellinen museo

Pekka Kankkunen, intendentti, Kulttuurihistoriallinen museo

Sari Piirainen, museoamanuenssi, Kulttuurihistoriallinen museo, työryhmän sihteeri

Liisa Kaksonen, kaupunginarkkitehti, Tilapalvelut, pj

Jorma Matinniemi, asiakkuuspäällikkö, Tilapalvelut

Hanketyöryhmä on kutsunut työryhmään seuraavat asiantuntijat:

Panu Kangasniemi, rakennuttajapäällikkö, Tilapalvelut

2. TAUSTATIEDOT

2.1 Verkostosuunnitelmat ja strategiat

Kuopio tunnetaan monipuolisista ja ammattimaisesti hoidetuista museopalveluistaan. Aktiiviset museot ovat tärkeä osa kaupungin imagoa sekä vetovoimaista ja elävää kaupunkikulttuuria. Museoilla on merkittävä rooli hyvinvointia edistävien palveluiden tuottajina, sekä paikallisesti että alueellisesti.

Museoiden toiminnassa painottuvat uuden museolain asettamien tehtävien toteuttaminen sekä kaupungin strategisten linjausten mukaiset hyvinvointia edistävät palvelut. Museoita työllistävät alueelliset ja paikalliset asiantuntija- ja palvelutehtävät sekä hyvinvoinnin edistämisen palveluiden ja kaupungin muiden palveluiden välinen yhteistyö. Uusi museolaki määrittelee museoiden toimintaa sekä toimintaympäristöä erityisesti alueellisen

vastuumuseotoimintaan liittyvien tehtävien osalta. Museot toimivat alansa asiantuntijoina mm. kulttuuri- ja luonnonperintöön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristöön liittyvissä tehtävissä.

Museoiden toimitilojen tulee olla tarkoituksenmukaisia ja riittäviä. Tavoitteena on, että toimitilojen olosuhteet täyttävät palveluiden, toimintojen ja näyttelyiden asettamat vaatimukset, ja että toimitilat ja välineet pidetään museoiden erityisvaatimusten mukaisessa kunnossa. Museopalvelujen kehittämisessä painotetaan asiakaslähtöisyyttä, yhteistyötä ja verkostoitumista.

2.2 Tarveselvitys

Hankkeesta laadittu tarveselvitys on käsitelty Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnassa 10.11.2021 § 39.

Tarveselvityksessä on kuvattu kattavasti museoiden asiakas-, työ- ja arkistotiloissa tapahtuvaa toimintaa ja nykyisiä tilaratkaisuja, sekä niihin liittyviä toiminnallisia ja tilallisia haasteita.

Tarveselvityksessä on kartoitettu vaihtoehtoja ratkaista akuutit tilaongelmat sekä arvioitu eri tila- ja palveluvaihtoehtojen toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Toimintojen ja palveluiden keskittämisellä ja tilojen yhteiskäyttöisyydellä saavutetaan laadukkaampaa palvelua ja tehokkaampaa yhteistyötä sekä synergiaetuja ja kustannussäästöjä pitkällä aikavälillä.

Kaikkiin tarkasteltuihin vaihtoehtoihin (vaihtoehdot 0-4) sisältyy Kulttuurihistoriallisen museon asiakaspalvelu-, työskentely- ja arkistokokoelmatiloille siirtyminen museoiden yhteisiin tarkoituksenmukaisiin tiloihin Kuopion museon läheisyyteen. Vertailuvaihtoehdoissa oli erilaisia ratkaisumalleja Luonnontieteellisen museon toimintojen jatkosijoitukseen liittyen.

Tarveselvityksen esitys parhaaksi vaihtoehdoksi asiakaspalvelun, museopalveluiden kehittämistavoitteiden, museoiden yhteistyön ja työilmapiirin kannalta on vaihtoehto 3, jossa Luonnontieteellisen museon Myhkyrinkadun toimipisteen henkilökunta, arkistot ja kaikki toiminnot siirtyvät Kulttuurihistoriallisen museon henkilöstön ja arkiston kanssa yhteiseen tilaan Kuopion museon läheisyydessä. Tällöin voidaan kokonaan luopua Myhkyrinkadun kiinteistöstä.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hyväksyi tarveselvityksen esityksen.

Erillinen liite:

Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon asiakas-, työ- ja arkistotilojen tarveselvitys 29.10.2021

3. TARVE

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon ja Kuopion luonnontieteellisen museon tarve asiakas-, työ- ja arkistotilaratkaisulle liittyy Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushankkeeseen.

Kuopion museon peruskorjaushankkeessa museosta poistetut Kulttuurihistoriallisen museon työ- ja arkistotilat on hajasijoitettuna useisiin riittämättömiin ja toimintaa

merkittävästi hankaloittaviin väistötiloihin, joissa ne ovat edelleen. Tarve näiden tilaongelmien ratkaisemiseksi on akuutti.

Myös Luonnontieteellisen museon Myhkyrinkadun toimintojen sijoitus odottaa ratkaisua. Myhkyrinkadun toimipisteestä voidaan luopua kokonaan, mikäli löydetään museoiden yhteinen, toimintaa palveleva ja tarkoituksenmukainen tilaratkaisu Kuopion museon läheisyydestä. Ratkaisua vauhdittaa omalta osaltaan Myhkyrinkadun kiinteistön lähestyvä peruskorjaustarve.

Museoiden toimitilojen ja palveluiden kehittämisessä tavoitellaan keskitettyä tilaratkaisua, joka mahdollistaa museoiden asiantuntija- ja tietopalveluiden keskittämisen asiakaslähtöisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisesti.

4. NYKYTILANTEEN KUVAUS

4.1 Toimintojen nykytilanteen kuvaus

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo ja Kuopion luonnontieteellinen museo toimivat Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeäminä alueellisina vastuumuseoina. Kulttuurihistoriallisen museon toimialueena on Pohjois-Savon maakunta, tehtävinä alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä ja alueellinen kulttuuriympäristötehtävä, mikä sisältää viranomaistyötä. Luonnontieteellisen museon toimialuetta ovat Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan maakunnat, tehtävänä alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä luonnonperinnön osalta.

Toimipisteiden sijainti kaukana toisistaan on yhteisöllisyyden, toiminnan johtamisen ja tiettyjen palveluprosessien (näyttelytuotannot, -huolto, fyysiset asiantuntijapalvelut, museoiden yhteistyö) sujuvuuden ja kustannustehokkuuden kannalta haastava.

4.1.1 Kulttuurihistoriallinen museo

Kulttuurihistoriallisessa museossa on yhteensä 11 työntekijää, joista väistötiloissa työskentelee 9 työntekijää; museonjohtaja, näyttelymestari, 5 intendenttiä ja 2 museoamanuenssia. Lisäksi museossa on lähes jatkuvasti määräaikaista työntekijöitä sekä harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä, joiden työskentelytilat ovat myös väistötiloissa.

Kulttuurihistoriallisen museon intendenttien ja amanuenssien työ on monipuolista asiantuntijatyötä, johon neuvottelujen ja kenttäkäyntien ohella kuuluu runsaasti asiakaspalvelutehtäviä. Kokoelmista vastaavat työntekijät tekevät kokoelmiin liittyviä perustöitä, kuten luetteloivat, kartuttavat, tutkivat ja hoitavat kokoelmia. Asiantuntijatehtävissä työskentelevä henkilökunta osallistuu myös muihin töihin museossa, kuten esinetutkimukseen ja kokoelmanhallintaan, museon näyttelyiden, verkkopalveluiden, julkaisujen ja muiden museotuotteiden sisällöntuotantoon ja toteuttamiseen yhteistyössä muun henkilökunnan sekä museon yhteistyökumppaneiden kanssa.

Työnteon ja asiakaspalvelun kehittäminen helpottuisi, nopeutuisi ja tehostuisi, jos henkilöstö työskentelisi samassa toimipisteessä. Työntekoa ja tiedon hakua vaikeuttaa ja hidastaa myös se, että käsikirjasto sekä arkisto- ja valokuvakokoelmat eivät sijaitse samassa kokonaisuudessa työhuoneiden kanssa.

Koska Kuopion museon näyttelytilat sijaitsevat kaukana työskentelytiloista, näyttelynrakennus on hankalaa logistisesti. Liikkuminen toimipisteiden (5) välillä hidastaa

prosesseja, nostaa kustannuksia, pitkittää aikatauluja ja aiheuttaa riskin objektiturvallisuudelle.

Eri kohteissa sijaitsevat arkistoaineistot hankaloittavat asiakaspalvelua. Arkistointendentti voi joutua päivittäin käymään jopa kaikissa säilytystiloissa hakeakseen asiakkaan haluamat kuvat. Kokoelma-aineistojen kuljettaminen paikasta toiseen vaarantaa kokoelmaturvallisuuden. Eri kohteissa olevat aineistot myös hankaloittavat kokoelmien hallintaa. Digitaaliset valmiudet eivät vielä vastaa kysyntään, vain noin 10 % arkiston aineistosta on digitoituna.

4.1.2 Luonnontieteellinen museo

Myhkyrinkadun kiinteistössä työskentelee vakituisesti 7 henkilöä.

Kasvitieteen asiantuntijapalvelut, tiedon laadun ylläpito, maastokartoitukset sekä muut kasvitieteen toiminnot kuuluvat tehtäväkokonaisuuteen, jota hoitavat intendentti, museoamanuenssi ja museonjohtaja. Arkistoituja tietoja käytetään, haetaan, säilytetään, luetteloidaan, tarkastetaan, tarkennetaan ja päivitetään jatkuvasti sekä tallennetaan tietokantaan ja julkaistavaksi verkossa viranomaisten, tukijoiden ja suuren yleisön nähtäville. Tällä hetkellä näytetiedoista noin 33 % on haettavissa ja selattavissa verkon kautta.

Myhkyrinkadun toimipisteessä suunnitellaan ja valmistellaan luonnontieteellisiä museonäyttelyitä. Näyttelytuotantoprosessissa ei ole varsinaisia suoria asiakaskontakteja. Luontopedagogin tekemään ympäristökasvatustyöhön kuuluu itsenäistä työtä yleisötapahtumien ja materiaalien suunnittelussa, yhteistyötä alueellisen ympäristökasvatustoiminnan ja verkostotyön kehittämisessä sekä asiakasneuvontaa.

Toimipisteiden hajasijoitus on yhteisöllisyyden, johtamisen ja tiettyjen palveluprosessien sujuvuuden ja kustannustehokkuuden kannalta ongelmallinen. Museon näyttelytilat sijaitsevat Kuopion museossa ja ovat kaukana työskentelytiloista, mikä lisää näyttelylogistista työtä ja hidastaa prosesseja.

4.2 Tilojen nykytilanteen kuvaus

4.2.1 Kulttuurihistoriallinen museo

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon työtilat sekä arkisto- ja asiakaspalvelutilat sijaitsevat useassa kohteessa eri puolella kaupunkia. Työskentelytilojen tilanne on kestävä, eikä rakennusterveys ole kaikkien työtilojen osalta kunnossa. Työhyvinvointiin ja sitä kautta työn sujuvuuteen vaikuttavia puutteita on paljon.

Asiakaspalvelutilat

Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushankkeen myötä arkistokokoelman asiakaspalvelu siirtyi pois Kuopion museorakennuksesta. Tällä hetkellä Kulttuurihistoriallisen museon asiakaspalvelu hoidetaan monessa eri kohteessa.

Arkiston intendentti ottaa asiakkaita vastaan **Kuopion museossa** sijaitsevassa työhuoneessa. Asiakkaalle voi näyttää digitaalisessa muodossa olevia valokuvia, mutta muu aineisto ei ole saatavilla työhuoneessa eikä sen välittömässä läheisyydessä.

Pääkirjaston arkistohuone on arkistupuolen pääasiallinen asiakastila. Kokoelmien säilytystila ei sovellu asiakastilaksi, koska se vaarantaa kokoelmaturvallisuuden. Tila on väliaikainen. Arkistohuone sijaitsee keskellä kirjastotaloa ja asiakas joutuu menemään tilaan kirjaston omien työtilojen kautta. Myöskään tietoliikenneyhteydet eivät toimi kunnolla.

Korttelimuseolla ei ole varsinaista asiakastilaa, vaan henkilökunta tapaa asiakkaita omissa työhuoneissa. Korttelimuseo ei ole esteetön eli kaikkien asiakkaiden ei ole mahdollista tulla sinne.

Väistötilassa **Leväsentie 23** otetaan vastaan tutkivia asiantuntijoita, joille on mahdollisuus järjestää asiakastila käyttöön.

Työtilat

Korttelimuseolla väistötiloissa työskentelee vakituisesti 9 henkilöä. Lisäksi Korttelimuseolla työskentelee välillä määräaikaisia työntekijöitä sekä harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä.

Korttelimuseolla olevat työtilat eivät vastaa nykyvaatimuksia. Työtilat eivät ole esteettömiä. Tilat ovat sokkeloiset ja ahtaat ja olosuhteiltaan haastavat. Työhuoneet ovat kesällä kuumia ja kosteita, talvella kylmiä ja kuivia. Lattiasta sekä ikkunoista vetää. Jaetut ja äänieristykseltään puutteelliset tilat aiheuttavat ongelmia toiminnalle. Asiakkaiden puhe ja kaikki äänet kantautuvat näyttelytilasta työtilaan ja päinvastoin. Lisäksi viranomaistyöhön liittyy luottamuksellisten ja salaisten asioiden käsittelyä, joissa tietosuojakysymykset sekä käsittelyssä että aineistoissa on otettava huomioon. Henkilökunnan taukotilaa joudutaan käyttämään myös työtilana. Tämä aiheuttaa häiriöitä tilojen käyttäjille, samoin kuin työtiloihin sijoitetut yhteiskäytössä olevat laitteet, tarvikevarastot ja käsikirjastot. Korttelimuseon tietoliikenneyhteydet ovat hitaat ja niissä esiintyy häiriöitä. Tämä hankaloittaa ja hidastaa työntekoa.

Korttelimuseolla ei ole asianmukaisia pukeutumistiloja ja peseytymismahdollisuuksia, joita tarvitsee esim. maastotyötä tekevä arkeologi.

Kuopion museolla työskentelee vakituisesti yksi henkilö, arkistokokoelman intendentti. Työtila museolla on väliaikainen, sillä Kuopion museolla ei ole vakinaisia työtiloja museoiden henkilöstölle. Työtila on uusi ja hyvä, mutta ei toimi työn ja asiakaspalvelun kannalta, koska arkistot sijaitsevat eri puolilla kaupunkia.

Väistötilassa, **Leväsentie 23**, työskentelee määräaikaisia- ja kesätyöntekijöitä.

Arkistotilat

Kulttuurihistoriallisen museon arkistokokoelmat sijaitsevat suurimmaksi osaksi väistötiloissa viidessä eri kohteessa ympäri kaupunkia. Kaikkien aineistojen tulisi olla mahdollisimman lähellä arkistotyöntekijän työhuonetta sekä asiakaspalvelupistettä.

Pääkirjastolla sijaitsevassa väliaikaisessa (museon peruskorjauksen ja laajennuksen vuoksi järjestetty väistötila) arkistotilassa on osa käsikirjastosta, osa kuva-arkistosta sekä osa henkilöarkistosta. Tila on liian pieni tilassa säilytettävälle aineistolle. Arkisto on keskellä kirjastotaloa ja tilan läpi kulkee osa kirjaston työntekijöistä työhuoneistaan kirjaston saliin. Arkistolaitoksen määräysten ja ohjeiden mukaan arkistotilaan ei saa olla pääsyä kellään

ulkopuolisella ilman arkistonhoitajan lupaa. Kulttuurihistoriallisen museon työntekijöillä ei ole omia avaimia arkistohuoneeseen, vaikka siellä on suurin osa käsikirjastosta ja lähdearkistosta, joita tarvitaan tiedon hakuun.

Kuopion vanhassa **Postitalossa** on noin 70 m² yksittäinen varastotila, jossa säilytetään negatiiveja. Tilan ongelmana on yläkaton ritilärakenne, joka aiheuttaa likaantumiseriskin. Varastossa ei myöskään ole ilmaston säätelymahdollisuutta, eikä siellä ole tietoliikenneyhteyksiä.

Vakituksessa säilytystilassa, **Pojutie 4**, säilytetään osa negatiivikokoelmasta, osa arkistokokoelmasta sekä osa kokoelma-asiakirjoista. Tila ei kaikilta osin täytä arkistotilojen olosuhdevaatimuksia (lämpö, kosteus, paloturvallisuus, muu kokoelmien säilytysturvallisuus). Näiden olosuhteiden vaikutuksesta negatiivikokoelma tuhoutuu vähitellen.

Korttelimuseolla on Korttelimuseon käsikirjasto, kulttuuriympäristötoiminnan käsikirjasto, Korttelimuseon arkistoaineistoa sekä osa käsikirjastosta. Aineistot ovat hajallaan henkilöstön työhuoneissa. Korttelimuseon rakennukset eivät täytä arkistotilojen vaatimuksia.

4.2.2 Luonnontieteellinen museo

Myhkyrinkadun toimipisteeseen on sijoitettu luonnontieteellisen museon toimisto, työskentely-, arkisto- ja asiakaspalvelutiloja sekä päivittäiskäytössä oleva osa (kasvit, sienet; 270 000 näytettä) museon kokoelmista.

Myhkyrinkadun kiinteistö on tilaratkaisultaan epäkäytännöllinen ja kokoelmaturvallisuuden (mm. paloturvallisuus, tuholaiset) kannalta puutteellinen. Lämpötila- ja ilmankosteusolot eivät ole museoiden suositusten mukaisia. Osa säilytysratkaisuista, hyllyistä ja kaapeista on vanhentuneita, joten säilytysolosuhteet eivät vastaa nykyvaatimuksia.

Asiakaspalvelutilat

Erillistä asiakaspalvelutilaa ei ole, vaan asiakkaita otetaan vastaan työtiloissa tai kokoushuoneessa. Asiakaskäynneistä sovitaan etukäteen. Vierailijat ja tutkijat työskentelevät ja hakevat tietoja työtiloissa tai käsikirjastossa. Asiakasneuvonta olisi parempi järjestää keskeisemmällä paikalla.

Työtilat

Asiantuntijatyö, asiakaspalvelu ja muut toiminnot tarvitsevat monenlaista työ- ja säilytystilaa. Henkilöstöllä on omat työhuoneet ja lisäksi työskennellään aineiston käsittelyyn, tallentamiseen ja säilyttämiseen tarvittavissa tiloissa. Kiinteistöissä ei ole asianmukaisia pukeutumistiloja ja peseytymismahdollisuuksia. Esim. kenttätyöskentelyyn liittyvään pukeutumiseen käytetään omia työhuoneita.

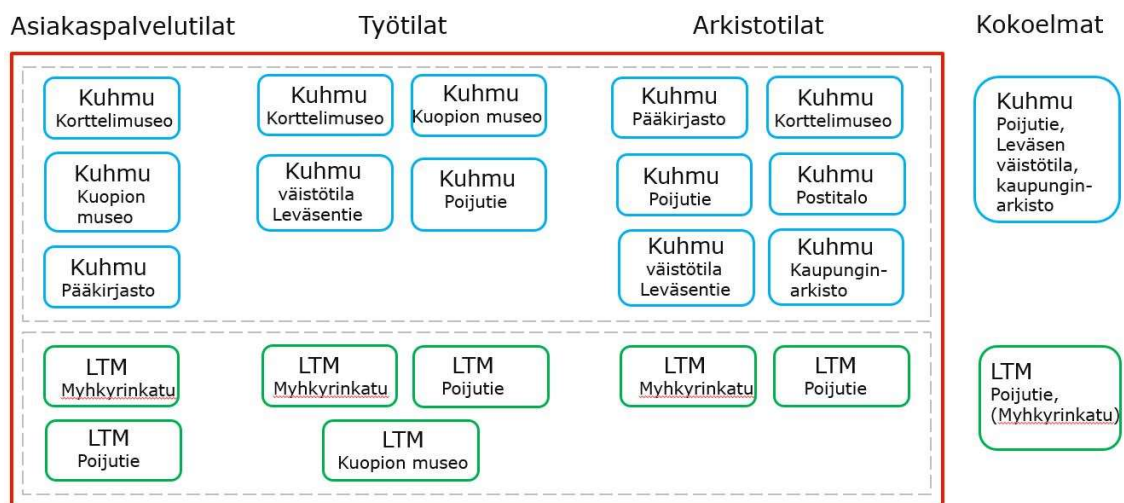
Arkistotilat

Museon arkiston ja käsikirjaston sisältämä materiaali on järjestetty liukuhyllyyihin. Arkistotila ei ole Arkistolaitoksen määräysten ja ohjeiden mukainen.

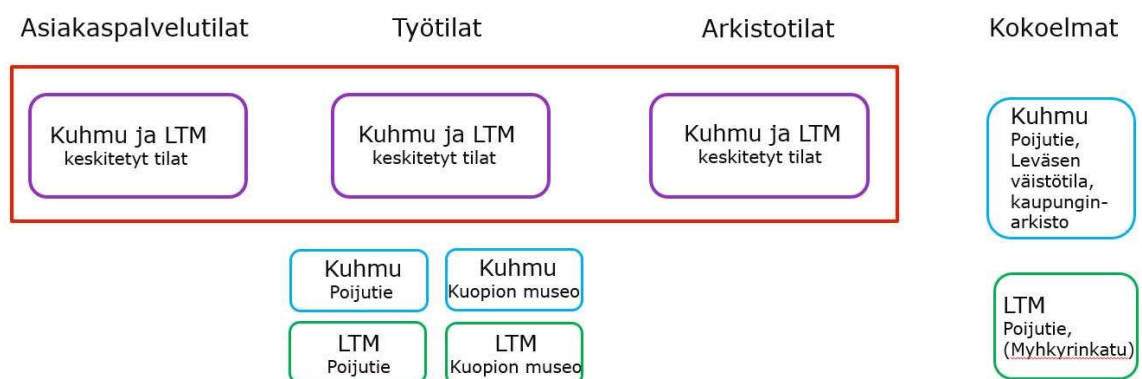
5. TAVOITTEET

5.1 Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on saada Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon asiakas-, työskentely- ja päivittäiseen työhön liittyville arkisto- ja aineistotoiminnoille tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja terveelliset tilat sekä kehittää ja tehostaa samalla palveluita ja toimintatapoja. Tavoitteena on keskitetty tilaratkaisu lähellä Kuopion museota, joka mahdollistaa museoiden asiantuntija- ja tietopalveluiden keskittämisen asiakaslähtöisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisesti.



Kuva 1. Nykytilanne / hajautettu ratkaisu



Kuva 2. Tavoitetilanne / keskitetty ratkaisu

Asiakaspalvelutilojen on oltava helposti saavutettavia. Tavoitteena on henkilöstön ja asiantuntijapalveluiden keskittäminen Kuopion museon ja samalla Tiedon ja tarinoiden korttelin läheisyyteen. Museoiden keskitetyt palveluratkaisut edistävät palvelujen saavutettavuutta ja yleisöpalvelujen kehittämistä, ja osaltaan edistävät Kuopion museon uusien tilojen ja Kantin palvelukokonaisuuden kehittämistä. Asiakaskontaktit yksinkertaistuvat ja nopeutuvat.

Kulttuurihistoriallisen museon hajasijoitetut työ- ja arkistotilat tarvitsevat välttämättä uuden keskitetyn ratkaisun. Tämä mahdollistaa osaltaan myös Korttelimuseon palvelukonseptin kehittämisen ja asiakaspalvelutilojen kasvattamisen.

Työskentelytilojen sijainti lähellä Kuopion museota tehostaisi huomattavasti Kuopion museon uusien yhteiskäyttöisten tilojen (tiimityötila, kokoustila, näyttelyiden suunnittelutila ja toteutustila, varastotilat) hyödyntämistä ja, verrattuna nykyisiin hajasijoitettuihin tiloihin, vähentää vastaavien tilojen tarvetta muualla.

Tilojen yhteiskäyttöisyydellä saavutetaan synergiaetuja (mm. tarkoituksenmukaiset ryhmätyötilat ja tiiviimpi näyttely-yhteistyö) ja pitkällä aikavälillä myös kustannussäästöjä, kun henkilökunnan, museo-objektien ja tavaran liikkuminen sekä päällekkäisten tilojen tarve vähenee.

5.2 Muut tavoitteet

Teknologia ja digitaaliset ratkaisut kehittyvät jatkuvasti. Sähköiset palvelut lisääntyvät ja suuri osa asiakaspalvelusta hoidetaan sähköpostilla tai muilla digitaalisilla palveluilla. Silti mm. kuva-arkistossa palvelee n. 400 asiakasta vuosittain ja museoilla on satoja asiakaskontakteja vuosittain.

Uudet tilat tulee mitoittaa tehokkaasti ja työnteon tapoja uudistaa. Lisääntyneen etätönn ansiosta osa yhden hengen työhuoneista voidaan korvata yhteiskäyttöisillä työpisteillä. Silti osa Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon työntekijöistä tarvitsee jatkossakin varattavan työhuoneen esimerkiksi kokoelmien päivittäisen käytön, runsaiden asiakaskontaktien, luottamuksellisten neuvottelujen tai salassa pidettävien asiakirjojen vuoksi.

6. TILAOHJELMA JA TILAVAATIMUKSET

Tilaohjelma ja tilamitoitus on esitetty hankesuunnitelman liitteenä olevassa tilaohjelmassa. Tavoitteena on terveelliset ja turvalliset tilat, joissa on huomioitu toiminnan edellyttämät olosuhdevaatimukset.

Tilaohjelman laajuus on noin 1680 hym^2 . Lopullinen laajuus riippuu vuokratilojen tilaratkaisusta. Tavoitteena on toimintaa palveleva, optimaalinen ja kompakti tilaratkaisu, jolloin kokonaisuudesta saadaan laajuudeltaan mahdollisimman kustannustehokas.

Asiakaspalvelupisteinä toimivat asiakkaiden vastaanottotilat. Tiloissa otetaan vastaan asiakirja-, kuva- ja julkaisuaineistoja sekä esineistöä ja näytteitä, ja niitä ehdolle tuovat tai lahjoittavat asiakkaat. Vastaanottotiloissa otetaan vastaan myös arkistopalveluja ostavat asiakkaat ja opintokokoelman käyttäjät.

Myös henkilökunnan työtilat toimivat asiakaspalvelupisteinä. Työtiloissa otetaan vastaan kulttuuriympäristötyöhön ja aluevastuumuseotoimintaan liittyvät asiakkaat. Lisäksi mahdollistetaan työskentely arkistoaineiston (valokuva- ja asiakirja-arkisto) tutkijoille/käyttäjille.

Työskentelytilat on mitoitettu 17 henkilölle sekä 7-8 määräaikaiselle työntekijälle. Lisäksi tilaohjelmassa on huomioitu optiona 2 henkilön työpisteet kulttuuriympäristön viranomaistyötä varten. Tavoitteena on saada kaikki työhuoneet/-pisteet työpistevarausjärjestelmän piiriin, jolloin työpisteiden käyttöastetta saadaan nostettua.

Työpisteitä voivat varata museoiden työntekijöiden lisäksi myös muut hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen työntekijät.

Työtilaratkaisulla mahdollistetaan keskittymistä vaativien tehtävien suorittaminen sekä viranomaisneuvottelujen ja luottamuksellisten sekä salaisten asioiden käsittely, joissa tietosuojakysymykset sekä käsittelyssä että aineistoissa on otettava huomioon. Lisäksi tilaratkaisussa mahdollistetaan tiimi- ja projektityöskentely toimintaa varten tarkoituksenmukaisesti mitoitetuissa tiloissa.

Arkisto- ja kokoelmatilojen sijainti samassa kokonaisuudessa työtilojen kanssa on toiminnan kannalta ehdottoman tärkeää. Tiloissa säilytetään kirjasto- ja arkistoaineistoa, valokuvia sekä kasvitieteellisiä näytteitä. Säilytystilojen tulee turvata kokoelmien säilyminen. Säädellyt kosteus- ja lämpöolosuhteet, luonnonvalon poissulkeminen ja pölyttömyys ovat tilalle asetetut vähimmäisvaatimukset. Olosuhteiden ylläpitäminen ei saa aiheuttaa sisäilmasta johtuvaa riskiä henkilökunnan terveydelle tai säilytettävälle aineistolle esim. kosteuden tiivistymisen kautta.

Arkistoaineistoille tarvitaan nykyaikaiset, tehokkaat ja helposti käytettävät, aineiston säilymisen turvaavat säilytysjärjestelmät, koska aineistot ovat pysyvästi säilytettäviä. Kokoelma-aineistot ovat keskenään hyvin erilaisia ja erikokoisia, ja sen vuoksi säilytysjärjestelmät on räätälöitävä kunkin kokoelman käyttötarkoituksen mukaan. Tavoitteena on, että kohteen rakennuttaja hankkii ja asentaa säilytysjärjestelmät kohteeseen, ja tilojen käyttäjä maksaa niistä vuokraa.

Arkisto- ja kokoelmatiloihin valaistukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja valaistuksen tulee olla muunneltavissa työntekijän mukaan. Sisävalaistusstandardin (SFS-EN 12464-1) mukaisesti toimistotyössä valaistusvoimakkuus tulee olla vähintään 500 lx. Vaativissa näkötehtävissä, kuten kasvinäytteiden parissa työskennellessä, värien, muotojen ja vanhojen etikettitekstien erottaminen tarkasti on tärkeää virheiden välttämiseksi. Luonnontieteellisen museon kasvikoelma- ja työtiloihin (pohjakerroksen esikäsittely, kasvikonservointi, kasvikoelma, mikroskopointi- ja digitointipisteet, käsikirjasto) sekä vähintään 3-4 työhuoneeseen (2. krs) tarvitaan päivänvalovalaisimet (5500-6500 K).

7. VAIHTOEHTOISET RATKAISUT

Museoiden toiminta ja museopalveluiden tilatarpeet ovat luonteeltaan pysyviä. Museoiden asiakas-, työ- ja arkistotilaratkeen ratkaisulla haetaan pitkäaikaista ja tulevaisuuden tarpeisiin joustavasti vastaavaa toimitilaratkaisua.

7.1 Olevaa rakennuskantaa hyödyntävä vaihtoehto / uudisvaihtoehto

Toimitilojen sijainnin ratkaiseminen liittyy oleellisesti myös Kuopion museon ja Kuopion pääkirjaston muodostaman Kantin palveluiden kehittämiseen. Kantti rakentaa osaltaan Kuopion kaupunkia hyvän elämän pääkaupunkina, jossa hyvinvointi, myös asiantuntijapalvelut, on kaikkien saatavilla. Kantin asiakaskäytien määrän arvioidaan tulevaisuudessa yltävän lähemmäs 1 000 000 käyntiin vuodessa.

Kun Kuopion museo avataan kokonaisuudessaan vuonna 2022, Kantin palvelut ja tapahtumat monipuolistuvat entisestään ja niissä voidaan yhdistää luontoa, kulttuurihistoriaa sekä kirjaston palveluja. Museoiden kaikkien palveluiden tulee olla aiempaa helpommin saavutettavissa. Henkilöstön, sekä tieto- ja asiakaspalvelun sijainti lähellä Kanttia mahdollistaa palveluiden parantumisen pitkällä tähtäimellä.

Tavoite toimintojen sijoittumisesta Kuopion museon välittömään läheisyyteen rajaa uudisvaihtoehdon mahdollisuuden pois. Vaihtoehtotarkastelussa on keskitytty ydinkeskustassa olevien kiinteistöjen mahdollisuuksiin vastata hankkeen tilatarvevaatimukseen vuokrakohteena.

Tehdyssä kartoituksessa tarkasteltiin mm. seuraavat kohteet:

Asemakatu 7, Haapaniemenkatu 22, Hapelähteenkatu 33, Kauppakatu 16, Kuninkaankatu 15, Minna Canthinkatu, Puijonkatu 30, Puutarhakatu 9-11, Kuninkaankatu 19.

Useimmat kohteet olivat volyymiltaan tilaohjelmaan nähden liian pieniä.

Tarkastelussa parhaaksi vaihtoehdoksi osoittautui Kuninkaankatu 19:ssä sijaitseva Postitalo, joka on sijainniltaan tavoitteisiin verraten paras mahdollinen, ja jonka tilat mahdollistavat tilaohjelman mukaisten tilojen sijoittumisen kiinteistöön. Muiden kohteiden osalta joko käytävissä olevien tilojen määrä tai kohteen sijainti karsivat ne jatkotarkastelusta. Sijainnilla on oleellinen vaikutus tarvittavien tilojen määrään; mitä kauempana tilat Kuopion museosta sijaitsevat, sitä enemmän tarvitaan ”rinnakkaisia” tiloja, jolloin tilantarve lisääntyy verrattuna tilanteeseen, jossa voidaan hyödyntää välittömässä läheisyydessä Kuopion museossa sijaitsevia tiloja.

Postitalon omistaa Rakennustyö Salminen Oy:n sisaryhtiö Stockpos Oy, jonka toimialana on kiinteistösijoittaminen sekä vuokraustoiminta. Yhtiö peruskorjaa kiinteistön toimitiloiksi.

Lisäksi hankesuunnittelussa on tarkasteltu mahdollisuuksia hyödyntää kaupungin omassa omistuksessa olevien kiinteistöjen tiloja. Ydinkeskustan alueella sijaitsevista kiinteistöistä luontevin vaihtoehto on Kuopion museon kanssa Kantti -kokonaisuuden muodostava pääkirjasto, joka on yhdistetty museoon uudisosalla.

Tarkastelua on tehty yhteistyössä pääkirjaston kanssa sekä 1. kerroksen että pohjakerroksen osalta. 1. kerroksesta voidaan osoittaa tilat pedagogisen materiaalin varastolle sekä tekniselle näyttelyvarastolle, yhteensä n. 150 m². Lisäksi pohjakerroksen varastotilaa on mahdollista hyödyntää negatiiviarkiston väistötilana ja myöhemmin muuna arkisto- tai varastotilana n. 85 m².

7.2 Vaihtoehtoiset rahoitus-/hankintamallit

StockPos Oy:ltä on saatu alustavat tarjoukset sekä tilojen hallintaan oikeuttavista myytävistä osakkeista että vuokrattavien tilojen vuokrakustannuksista.

Hankesuunnitelmassa esitetään hankintamalliksi tilojen vuokraamista pitkällä vuokrasopimuksella.

Vuokratarjouksessa on huomioitu, että tilat peruskorjataan yhteisesti sovittuun laatuun. Vuokranantaja on tutustunut kansallisarkiston AL/19699/07.01.00/2012 ohjeisiin ja määräyksiin.

8. VUOKRATILA / POSTITALO

8.1 Tonttiedot, kaavatilanne

Vuokrattaviksi esitetyt tilat sijaitsevat osoitteessa Kuninkaankatu 19 sijaitsevassa kiinteistössä, ns. Kuopion Postitalossa.

Tontti 297-2-24 on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu yleisten rakennusten korttelialueeksi.

8.2 Toimintojen sijoitus rakennukseen

Tilaohjelman mukaisten tilojen sijoittamisesta Kuninkaankatu 19:n kiinteistöön on laadittu alustavat luonnokset.

Luonnossuunnitelmissa rakennuksen pohjakerrokseen sijoittuvat asiakaspalvelutilat sekä arkisto- ja kokoelmatilat niitä palvelevine aputiloinen. Sisäänkäynti tiloihin tapahtuu Museokadun puolelta vastapäätä Kuopion museon pääsisäänkäyntiä. Kulku Postitalossa sijaitseviin tiloihin on esteetön.

Museoiden yhteiset työtilat oheis- ja aputiloinen on osoitettu rakennuksen 2. kerrokseen. Tiloihin on esteetön pääsy Museokadun puoleisen sisäänkäynnin yhteydessä olevalla hissillä.

9. TEKNISET TAVOITTEET

9.1 Sisäilmasto-olosuhteet

Arkisto- ja valokuvakokoelman sekä kasvitieteellisen kokoelman säilytystilojen tulee turvata kokoelmien säilyminen. Säädellyt kosteus- ja lämpöolosuhteet, luonnonvalon poissulkeminen ja pölyttömyys ovat tilalle asetetut vähimmäisvaatimukset.

Vaaditut olosuhteet ovat sisälämpötilan osalta 18-20°C, paitsi negatiiviarkiston osalta 15-18 °C sekä suhteellisen kosteuden osalta 30-50 %, +/- 5 Rh%, negatiiviarkiston osalta 30-40 Rh%. Negatiiviarkiston ilmanvaihto on oltava riittävä, ilman on vaihduttava ainakin 12 kertaa vuorokaudessa.

Olosuhteiden ylläpitäminen ei saa aiheuttaa sisäilmasta johtuvaa riskiä henkilökunnan terveydelle tai säilytettävälle aineistolle esim. kosteuden tiivistymisen kautta.

9.2 Rakennustekniikka

Rakennuksen tulee käyttötarkoituksensa mukaisesti täyttää Ympäristöministeriön asetuksen 1007/2017 käyttöturvallisuudelle asetetut olennaiset tekniset vaatimukset, Ympäristöministeriön asetuksen 848/2017 vaatimukset rakennuksen paloturvallisuudesta sekä tilaajan asettamat täydentävät sisäilmasto-olosuhteiden vaatimukset.

9.3 Elinkaari ja energiatehokkuus

Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistön energiatehokkuudelle asetettujen vaatimusten toteutumisesta.

9.4 LVIK-järjestelmät

Vesi- ja viemäripisteet tulee keskittää ensisijaisesti vain työskentely- ja sosiaalityötiloihin. Kokoelma- ja arkistotiloihin ei tule sijoittaa vesipisteitä eikä käyttöveden putkituksia ja viemärointejä. Luonnontieteellisen museon näyttöiden esikäsittelytilaan tarvitaan vesi- ja viemäripiste.

9.5 Sähköjärjestelmät

Kiinteistön omistaja vastaa siitä, että sähköjärjestelmissä ja asennuksissa on huomioitu käyttötavasta johtuvat kestävyysvaatimukset sekä muunneltavuus. Ratkaisun tulee olla sellainen, että sähköhuoltotehtävät voidaan tehdä pääsääntöisesti työaikana tilakäyttöä kohtuuttomasti haittaamatta.

9.6 Tiedonsiirto- ja turvajärjestelmät

Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistön turvajärjestelmille, tiedonsiirrolle ja rakennusautomaatio- ja kiinteistönvalvontajärjestelmille asetettujen vaatimusten toteutumisesta.

10. VÄISTÖTILAT

Koska tilat vuokrataan käyttövalmiina ja käyttäjä muuttaa uusiin tiloihin nykyisistä tiloista, ei toiminnalle ole tarpeen järjestää väistötilaa. Toiminta jatkuu nykyisissä tiloissa, kunnes toiminta voidaan siirtää uusiin tiloihin.

11. KUSTANNUKSET

11.1 Investointi- ja rakennuskustannukset

Hankkeen investointi- ja rakennuskustannuksista vastaa vuokrahankeen investori tai vuokrahankkeen toteuttaja ja tilojen vuokraaja. Kuopion kaupungille ei aiheudu rakennushankkeen investointikustannuksia.

11.2 Käyttäjän hankintojen kustannukset

Irtokalusteet, toimistokalusteet ja AV-laitteet ovat käyttäjän hankintoja. Käyttäjähankintojen kustannusarvio toimistokalusteiden osalta on Kuhmun osalta arviolta 47 000 euroa ja LTM:n osalta 40 000 euroa.

Säilytysratkaisuihin lähtökohta on, että kaikki nykyiset tarkoituksenmukaiset ja käyttökelpoiset säilytyskalusteet siirretään vuokrattaviin tiloihin. Näitä ovat mm. valokuva-arkiston laatikostot, karttalaatikostot sekä arkistokaapit.

Nykyisiä käytössä olevia hyllyjärjestelmiä ei niiden kunnon ja epäkäytännöllisyyden vuoksi ole järkevää siirtää uusiin tiloihin. Ne korvataan kiskoilla kulkevilla, tilaa säästävillä siirtohyllyjärjestelmillä, joiden hankinta ja asennus kuuluvat kiinteistön omistajalle ja joiden vuokra sisällytetään tilavuokriin.

11.3 Käyttökustannukset

Tilakustannukset (vuokra- ja ylläpitokustannukset)

Nykyiset vuokratilakustannukset Korttelimuseossa työtiloja sisältävien kolmen rakennuksen osalta ovat 19 250 €/kk ja Myhkyrinkadun osalta 9 872 €/kk sekä kokonaisuuteen liittyvien Leväsentien väistötilojen osalta 5 200 €/kk eli yhteensä 34 300 €/kk.

Jos keskitettyä tilaratkaisua ei viedä eteenpäin ja toiminnot jatkaisivat nykyisissä kiinteistöissä, niihin on tehtävä mittavat peruskorjaukset. Korttelimuseossa ei rakennusten toiminnan luonteen ja tilojen käytettävyyden näkökulmasta ole mahdollista keskittää henkilökunnan työtiloja yhteen rakennukseen, joten peruskorjaus tullaan tällöin tarvitsemaan rakennuksiin 1, 2 ja 3. Perusteellinen korjaus vaatii raskaita alapohjarakenteiden purku- ja uudelleen rakennustöitä, pintojen uusimista, märkätilojen uusimista ja osittaista talotekniikan (LVIS) uusimista. Korttelimuseon rakennusten peruskorjauksikustannuksiksi on arvioitu 1 500 000 €. Mikäli tiloissa ei ole jatkossa työtiloja, vaan tilat toimivat museokäytössä, arvioidut korjaukskustannukset ovat hieman yli 400 000 €.

Myhkyrinkadun kiinteistön peruskorjausajankohta on noin viiden vuoden kuluttua ja korjauskustannuksiksi on arvioitu 4,3 M€.

Mittavat korjaukset vaikuttaisivat merkittävästi vuokratilakustannuksiin.

Tuleva vuokra Korttelimuseon osalta olisi 28 250 €/kk, Myhkyrinkadun 30 400 €/kk ja Leväsentien vuokratarkistuksen (v. 2023) jälkeen 5600 €/kk eli yhteensä 64 250 €/kk. Lisäksi tulisivat peruskorjauksen aikaiset väistötilakustannukset, kun toiminta täytyisi siirtää väliaikaisesti muualle. Arvio väistötilakustannuksista vuoden ajalta on n. 200 000 €. Väistötila-aika Myhkyrinkadun osalta olisi todennäköisesti kaksi vuotta, kun aineistojen siirtoon väistötiloihin tarvittava aika otetaan huomioon.

Uuden toimitilaratkaisun (Postitalo) vuokratilakustannukset ovat 29 240 €/kk. Korttelimuseon tilat jäävät kokonaisuudessaan käyttöön, mutta niihin tehtävät korjaukset kevenevät, jolloin vuokratilakustannuksiksi tulee 21 640 €/kk. Osasta Leväsentien väistötiloja voidaan luopua, jolloin vuokratilakustannuksen niiden osalta pienenevät 2 050 €/kk. Yhteensä vuokratilakustannukset ovat 54 030 €/kk.

Nykytilanteeseen verrattuna vuokratilakustannukset nousevat 19 708 €/kk eli vuositasolla 236 500 €.

Perustelut hankkeen toteuttamiseksi

Vaikka vuokratilakustannukset nykyisiin vuokriin verrattuna nousevat, hankkeella on monia positiivisia vaikutuksia.

Kulttuurihistoriallinen museo ja Luonnontieteellinen museo saavat yhteiset, tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja turvalliset, peruskorjatut tilat museon välittömään läheisyyteen. Samalla Museokadun ympärille muodostuu museoiden keskitetty palvelukokonaisuus.

Jos nykyisiä toimitiloja ei tarvitse peruskorjata tämänhetkistä käyttötarkoitusta varten, vältetään 5,8 M€:n investointikustannukset. Kun Myhkyrinkadun kiinteistöstä luovutaan, korjausvelka pienenee, ja lisäksi kohteesta saadaan myyntituloja arviolta 300 000 - 400 000 €.

Ratkaisu mahdollistaa myös Korttelimuseon palvelukonseptin kehittämisen ja asiakaspalvelutilojen kasvattamisen.

Toiminnalliset kustannukset (henkilöstö yms. toiminnalliset kustannukset)

Keskitetty tilaratkaisu ei aiheuta toiminnallisia lisäkustannuksia. Uusi toimitilaratkaisu mahdollistaa Kulttuurihistoriallisen museon osalta henkilöstösuunnitelman toteuttamisen.

11.4 Liitännäispalveluiden kustannukset

Liitännäispalvelujen kustannuksiin on kirjattu muuttokustannukset ja niihin liittyvät muut kustannukset.

Arvio Kulttuurihistoriallisen museon asiakas-, työ- ja arkistotilojen siirrosta neljästä kohteesta uuteen vuokratilaan on 145 000 €. Kustannuksiin on arvioitu aineiston puhdistus, lisätyövoima, kuljetus ja muuttolaatikkokustannukset.

Arvio Luonnontieteellisen museon muuttokustannuksista on 98 700 €.

Kustannuksiin on arvioitu aineiston inventointi, pakkaaminen, lisätyövoima, siirtokuljetukset ja muuttolaatikkokustannukset sekä jätehuollon kustannukset.

11.5 Toiminnan tilapäisjärjestelyjen kustannukset

Koska tilat vuokrataan käyttövalmiina ja käyttäjä muuttaa uusiin tiloihin nykyisistä tiloista, ei toiminnalle ole tarpeen järjestää väistötilaa, jolloin ei muodostu myöskään väistötilakustannuksia.

11.6. Taidemääräraha

Kohteeseen ei toiminnan luonteen ja vuokratilankorjauksen vuoksi osoiteta erillistä taidemäärärahaa.

12. KIINTEISTÖN MYYNNISTÄ SAATAVAT TULOT

Myhkyrinkadun kiinteistön arvioitu myyntihinta on noin 300 000-400 000 €. Kohdetiedot on käyty läpi kahden AKA-arvioitsijan (Suomen toimitila-asiantuntijat Oy ja Kiinteistömaailma) kanssa.

13. AVUSTUSMAHDOLLISUUDET

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä ei ole mahdollisuutta saada avustusta vuokrahankkeeseen eikä vuokratilan kalustohankintoihin.

14. HANKKEEN TAVOITTEELLINEN AIKATAULU JA ETENEMINEN

14.1 Aikataulu

Kohde on saanut rakennusluvan peruskorjauksen varten. Rakennuksen sisäpuoliset purkutyöt ovat käynnistyneet vuoden 2022 alussa. Kohteen arvioitu valmistuminen on maaliskuussa 2023.

Hankkeen tavoiteaikataulu on seuraava:

- Hankesuunnitelman hyväksyminen / hyvinvoinnin edistämisen lautakunta ja kaupunginhallitus 6/2022
- alustavan vastuunjakotaulukon tarkentaminen ja esisopimus vuokrasopimukseksi 6/2022
- tarkennukset suunnitelmiin 6/2022
- Hankkeen rakennustyöt valmiit ja luovutus käyttäjien varusteluun 4/2023
- muutto kohteeseen 5-10/2023
- työtilojen käyttöönotto 5/2023
- Toiminta kohteessa käynnistyy kokonaisuudessaan 11/2023

14.2 Hankkeen etenemiseen liittyvät häiriötekijät / riskit

Jos keskitetty tilaratkaisu ei toteudu, väistötiloissa työskentely hankaloittaa työntekoa ja museon palveluiden suunnittelu ja toteuttaminen hidastuu. Synergiaetua menetetään ennen kaikkea kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon välillä.

Arkistopalvelu asiakkaille ei onnistu nykyisissä väistötiloissa, vaan asiakkaiden määrää joudutaan rajoittamaan vähintään 1/3:aan siitä, mikä toteutuisi suunnitelluissa tiloissa.

Arkiston hajasijoittaminen vaarantaa myös arkistoaineiston kokoelmaturvallisuuden, koska aineistoja joudutaan kuljettamaan asiakaspalvelua ja digitointia varten eri työpisteisiin. Jos aineistot ovat hajasijoitettuna eri säilytyspisteisiin, niiden välisestä kulusta muodostuu kustannuksia kaupungille ja lisäksi siirtymisiin kuluu työaika.

Kulttuurihistoriallisen museon henkilöstö työskentelee tällä hetkellä väistötiloissa ja osa näistä tiloista on työtilaksi sopimattomia. Jos korttelimuseon työtilat peruskorjataan asianmukaisiksi työtiloiksi, remontti on kallis, ja lisäksi tarvitaan väistötilat remontin ajaksi. Jos keskitetty tilaratkaisu ei toteudu, myös Myhkyrinkadun rakennus on peruskorjattava, ja peruskorjauksen ajalle on löydettävä väistötilat henkilöstölle ja kokoelmille.

15. HANKETYÖRYHMÄN ESITYS

Hankesuunnitteluryhmä esittää, että Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteiset asiakas-, työ- ja arkistotilat vuokrataan Postitalosta.

Tällöin saadaan toteutettua museoiden monipuolinen palvelukokonaisuus Tiedon ja tarinoiden kortteliin ja sen välittömään läheisyyteen.

16. LIITTEET

Liite 1 Tilaohjelma

Liite 2 Museoesineistön säilytysolosuhteet, Suomen museoliiton suositus 3

Erillinen liite:

Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon asiakas-, työ- ja arkistotilojen tarveselvitys 29.10.2021

TILALUETTELO

26.4.2022

MUSEOIDEN ASIAKAS-, TYÖ- JA ARKISTOTILAT

	LTM	KUHMU	yht.
SAAPUVAN JA LÄHTEVÄN AINEISTON KÄSITTELYTILAT			
Vastaanottotila arkisto- ja kuva-aineistolle		30	30
Maastovälinevarasto			10
Välineet, esikäsittely, kuivaus, pakastus			30
Yhteensä	0	30	70
KOKOELMA- JA ARKISTOTILAT			
Turvavarasto (optio)		20	20
Arkistokokoelma *)		280	280
Valokuvakokoelma			
kuva-arkisto *)		150	150
käsittelytila		20	20
luettelointi		25	25
skannaus- ja digitointipiste		12	12
pakkaus		15	15
negatiiviarkisto		150	150
Kasvitieteelliset kokoelmat			
kokoelmatila	140		140
kokoelmatarvikkeiden varasto	20		20
näytteiden välivarastointi	65		65
Kasvinäytteiden konservointi	20		20
Kasvikäsikirjasto	15		15
Mikroskopointitila	10		10
Digitointipiste	12		12
Kirjasto ja arkisto	100	50	150
Yhteensä	382	722	1104
TYÖTILAT + SOSIAALI- JA TAUkotILAT			
LTM työhuoneet/-pisteet			
vakituiset 7	75		75
määräaikaiset 2-3	20		20
KUHMU työhuoneet/-pisteet			
vakituiset 10		123	123
optio 2 hlö /kulttuuriympäristön viranomaistyö		24	24
määräaikaiset 5 hlö		30	30
Museokeskuksen yhteinen intendentti			12
Henkilökunnan kokoustila			40
Taukotila			35
Puku-, pesu ja wc-tilat			30
Siivoustilat			10
Yhteensä	95	177	399
ASIAKASTILAT			
Toimisto			20
Asiakkaiden vastaanottotila 2*15 m2			30
Opintokokoelmat (pääkirjasto)			
Yhteensä			50
NÄYTTELYIDEN VALMISTELUTILAT			
Pedagogisen materiaalin varasto (pääkirjasto)			
Tekninen näyttelyvarasto (pääkirjasto)			
Tulostustila			60
Yhteensä			60
Tilat yhteensä			1683

Suomen museoliiton

suositus 3

3. uudistettu painos 2002

Museoesineistön säilytysolosuhteet

Suomen museoliitto suosittaa, että museot noudattaisivat esineistönsä säilyttämisessä ja käytössä seuraavia yleisohjeita. Kukin museo soveltaa ohjeita oman esineistönsä turvaamiseksi. Parhaat toimet ovat ennaltaehkäiseviä. Niillä pyritään takaamaan kestävä tapa säilyttää ja käyttää museokokoelmia.

Museon koko henkilökunnan tulee osallistua esineistön turvaamistoiimiin. Kokoelmien hoidon ja säilyttämisen asiantuntijoita ovat koulutetut konservaatorit.

Turvaamistojen suunnittelu aloitetaan riskien kartoituksella. Museoesineistö saattaa olla jo museoon tuotaessa haurasta, ja siksi se on myös erittäin altista vaurioille. Esineitä säilytetään toisenlaisissa olosuhteissa kuin mihin ne on valmistettu. Nyky-ympäristö aiheuttaa saastevaurioita. Rakennukset ja ulkotilat rapautuvat, syöpyvät ja likaantuvat happamien sateiden ja saasteiden vaikutuksesta. Myös sisätiloissa on epäpuhtauksia, jotka uhkaavat esineistöä.

Seuraaviin turvaamistoiimiin tulee kiinnittää huomiota:

- Museoesineistö tulee säilyttää puhtaissa tiloissa.
- Vesivahinkojen mahdollisuus tulee eliminoida.
- Lämpötila- ja kosteusarvot tulee säätää kullekin esineryhmälle sopivaksi. Suuret vaihtelut tulee estää.
- Säilytyskalusteiden ja -materiaalien tulee olla kemiallisesti stabiileja ja kokoelmille sopivia.
- Valaistusolot tulee säätää esineistön valonsietokyvyn mukaisiksi.
- Näyttely- ja varastotilat tulee käyttöaikojen ulkopuolella pimentää.
- Epäpuhtauksia sisältävän ilman pääsy sisätiloihin tulee estää. Ilmanvaihtoventtiilit varustetaan suodattimilla, mieluiten pölyn ja tuhohyönteiset estävillä makrosuodattimilla. Ilmastointilaitteilla varustetuissa museoissa toimitaan samalla tavalla. Laitteet huolletaan säännöllisesti ja suodattimien puhtaudesta huolehditaan.
- Arat esineet suojataan vitriineihin. Niiden erillisestä mikroilmastoinnista huolehditaan.

Myös murtojen, varkauksien, ilkevallan ja tuhopolttojen uhka on kasvanut. Niitä vastaan on varauduttava laatimalla turvallisuus- ja pelastussuunnitelma yhteistyössä turva- ja pelastusalan asiantuntijoiden kanssa.

Asiantuntijoina tämän suosituksen laatimisessa ovat olleet lehtori Heikki Häyhä, EVTEK ja valokuva-materiaalin osalta Riitta Koskivirta, Suomen valokuvataiteen museo.

Lisätietoja:

Perkko, Mikko (1994): Turvallisempi museo. Turvallisuusohjeita museoille. Suomen museoliiton julkaisuja 40. Suomen museoliitto / Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (1998): Museoiden suojelusuunnitelma.



SUOMEN MUSEOLIITTO
ANNANKATU 16 B 50
00120 HELSINKI
WWW.MUSEOLIITTO.FI

Lämpötila- ja kosteus sekä valaistusvoimakkuus- ja suojaussuosituks

Esinemateriaali	Lämpötila T (celsius)	Suhteellinen kosteus RH %	Valaistus- voimakkuus Luksi (Lux, Lx)	Suojaus UV-valoilta uW / Lumen	Lisäksi otettava huomioon
Nahka ja turkis	alle + 15	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	Turkikset säilytetään puhtaassa viileässä varastossa jossa on hyvä ilmanvaihto. Turkiksille tulee varata riittävästi tilaa. Nahkaesineet tuetaan muotoonsa neutraalin paperin avulla ja säilytetään yksittäin laatikoissa.
Kuvataide					
Kankaalle maalatut öljy- ja temperamaalaukset	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suojattava	Maalausten säilytys mieluiten liukukiskotelineissä. Suojauksena neutraali paperi ja kuplamuovi (kuplat ulospäin).
Puulle maalatut	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suojattava	Passe-partout suojaus välttämätön kehystämättömille teoksille. Käsiteltävä varovasti.
Akvarellit, grafiikka ja piirroukset	18 - 20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	Pastellien ja miniatyyrien kuvapintaan ei saa koskea. Varustettava suojaalasilla.
Pastellit ja miniatyyrit	18 - 20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	
Eläintieteelliset kokoelmat					
Linnut, nisäkkäät ja kalat	14 - 18	40 - 60 %	100 lux	suojattava	Ilman tulee olla puhdasta ja vaihtuvaa.
Hyönteiset	14 - 18	40 - 60 %	100 lux	suojattava	Käsittelyä välttävää.
Kasvitieteelliset kokoelmat					
Kuivatut näytteet	alle 18	alle 35 %	100 lux	suojattava	Käsittelyä välttävää.
Kyllästetyt näytteet	18 - 20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	
Paperi	18 - 20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	Suojattava neutraalilla paperilla. Käsiteltävä puuvillakäsinein. Kirjat pölysuojattava ja pakattava tukeviin neutraalista kartongista valmistettuihin laatikoihin.
Muovit	15 - 20	30 - 50 %	max. 50 lux	suojattava	Ilmanvaihdosta huolehdittava varsinkin selluloosaniitraatti / asetaatti ja PVC.

Lämpötila- ja kosteus sekä valaistusvoimakkuus- ja suojaussuosituks

Esinemateriaali	Lämpötila T (celsius)	Suhteellinen kosteus RH %	Valaistus- voimakkuus Luksi (Lux, Lx)	Suojaus UV-valoilta uW / Lumen	Lisäksi otettava huomioon
Metallit					
Rauta		alle 35 %			Rauta korrodoituu herkästi RH:n noustessa.
Pronssi		alle 35 %			Pronssisairautta (kirkkaan vihreät korroosiotuotteet) voi esiintyä RH:n noustessa.
Kuparimetallit		alle 35 %			Puu ei ole sopiva säilytysmateriaali metalleille.
Lyjy		alle 35 %			"Tinarutto" esiintyy alhaisemmissa lämpötiloissa.
Tina	yli + 16	alle 35 %			
Maalatut metallit		alle 35 %	300 lux		
Pinnoitetut metallit		alle 35 %			Pinnoitteen alla oleva korrosio voi irrottaa pinnoitteen RH:n noustessa.
Ampuma-aseet		30 - 50 %	300 lux	puu- ja nahka	Ampuma-aseet säilytetään lukittavassa kaapissa.
Keramiikka		30 - 50 %			Pölysuojaus. Pinoamista tulisi välttää.
Lasi				suositeltava	"Sairas lasi" säilytettävä alle 40 % RH.
Peilit (amalgama)	vakaa n.+ 16	40 - 50 %	150 lux	suositeltava	Säilytettävä normaaliasennossa. Suojattava pölyltä.
Puuesineet					
Maalaamattomat puuesineet	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suositeltava	Esineet suojataan neutraalilla paperilla tai pölyltä ja valolta suojaavalla kankaalla.
Maalatut tai lakatut puuesineet	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suositeltava	Esineitä käsiteltäessä käytettävä puuvilla- tai säämiskäkäsineitä.
Puleeratut puuesineet	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suositeltava	
Kullatut puu- ja kipsiesineet	18 - 20	40 - 60 %	150 lux	suositeltava	
Tekstiilit					
Pellava ja puuvilla	alle +20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	Tekstiilit eristetään ja pehmustetaan neutraalilla paperilla tai harsolla. Säilytys yksittäin kunnan, koon ja mallin mukaan kaapeissa ja laatikoissa.
Viila ja silkki	alle +20	40 - 60 %	pimeä varasto	suojattava	Ilman tulee olla puhdasta ja ilmanvaihdosta on huolehdittava. Tarpeetonta käsittelyä välttävää.
Tekokuidut	alle +20	40 - 60 %	korkeintaan 50 lux	suojattava	